

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

Miljö- och byggnadsnämndens yttrande i ärende 2018/00903/Ke gällande Kemikalieinspektionens redovisning "Mikroplast i kosmetiska produkter och andra kemiska produkter - rapport från ett regeringsuppdrag"

Beskrivning av ärendet

Miljö- och energidepartementet har lämnat Miljö- och byggkontoret i Smedjebackens kommun möjlighet att inkomma med synpunkter på Kemikalieinspektionens redovisning "Mikroplast i kosmetiska produkter och andra kemiska produkter" – rapport från ett regeringsuppdrag, diarienummer M2018/00903/Ke. Regeringen önskar synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian.

På uppdrag av regeringen har Kemikalieinspektionen (KEMI) undersökt förekomsten av mikroplaster i vissa kosmetiska produkter som inte täcks av det redan beslutade svenska förbudet (Regeringen har den 1 februari 2018 tagit beslut om ett förbud rörande mikroplaster som har en skrubbande, rengörande eller polerande effekt i kosmetiska produkter som sköljs av), för att se om det finns behov av ytterligare nationella begränsningar för att minska utsläppen av mikroplaster till avloppssystemen. I enlighet med uppdraget har KEMI även undersökt behov av begränsningar eller andra åtgärder vad gäller mikroplast i andra kemiska produkter. Syftet är att skydda den svenska vattenmiljön för de skadliga effekter på vattenlevande organismer som orsakas av mikroplaster.

Motivering till beslut

Miljömålet Giftfri miljö är formulerat som att förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Det är konstaterat att mikroplaster bryts ned mycket långsamt i miljön och att de har negativa effekter på djurlivet. Mikroplaster förekommer i vatten, sediment och misstänks även förekomma i dricksvatten. Mikroplaster har även hittats i många olika marina arter, t.ex. kräftdjur och fiskar. Ju mindre mikroplasterna är, desto större tycks risken vara att de tränger in i organismers vävnader där de kan orsaka negativa effekter.

Miljö- och byggnadsnämnden bedömer att det är viktigt att Sverige jobbar med mikroplaster för att miljömålet Giftfri miljö ska kunna uppnås. KEMIs rapport ger ett bra underlag för att kunna arbeta vidare med mikroplaster och belyser viktiga frågor att jobba vidare med.

I sin rapport nämner KEMI att det är svårt och tidskrävande för konsumenter att ta reda på vilka produkter som innehåller mikroplaster för att kunna välja bort dem. Miljö- och byggnadsnämnden bedömer därför att det är viktigt att arbetet och ansvaret med att minska mikroplaster sker på en högre nivå än att det ligger på konsumenten. KEMIs förslag är att arbetet med att begränsa mikroplaster i kosmetiska och kemiska produkter i första hand bör ske på EU-nivå. Miljö- och byggnadsnämnden bedömer att KEMIs motivering till detta är välgrundad och delar KEMIs bedömning. Miljö- och byggnadsnämnden anser dock att det är viktigt att Sverige är beredda att påbörja ett nationellt arbete om arbetet på EU-nivå inte leder framåt mot minskade utsläpp av mikroplaster.

KEMI lyfter fram i sin rapport att det finns kunskapsbehov gällande mikroplast i slam från svenska reningsverk. Miljö- och byggnadsnämnden bedömer att detta är en viktig fråga att utreda vidare. Miljö- och byggnadsnämnden bedömer även att det är viktigt att utreda mikroplast i små avloppsanläggningar (mindre än 200 PE). Enligt 2 kap 5 § miljöbalken ska alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna att minska mängden avfall, minska mängden skadliga ämnen i material och produkter, minska de negativa effekterna av avfall, och återvinna avfall. För att kunna återanvända slam från både reningsverk och små avloppsanläggningar till exempelvis gödsel på åkermark är det viktigt att det finns bra underlag om hur mycket mikroplaster som kan förekomma i slammet samt vilka effekter mikroplasterna kan ha på växt- och djurlivet samt människors hälsa.

KEMI avser att göra insatser för att öka kunskapen om mikroplaster i kemiska produkter genom deras pågående regeringsuppdrag om kartläggning av farliga ämnen. Miljö- och byggnadsnämnden är positiva till detta och deltar gärna i tillsynsprojekt eller informationskampanjer om det blir aktuellt.

I rapporten nämns att det finns ett behov av en enhetlig definition av mikroplaster. I dagsläget förekommer flera olika definitioner för mikroplast. KEMI ser det inte som lämpligt att KEMI eller Sverige utvecklar egna gränsdragningar i definitionen, utan lyfter fram vikten av att utvecklingen av tydligare definitioner och gränsdragningar bör ske på EU-nivå eller internationellt. Miljö- och byggnadsnämnden delar KEMIs bedömning och skulle välkomna en mer enhetlig definition och gränsdragning.

Beslutsunderlag

Kemikalieinspektionens rapport "Mikroplast i kosmetiska produkter och andra kemiska produkter" – rapport från ett regeringsuppdrag (Rapport 2/18).

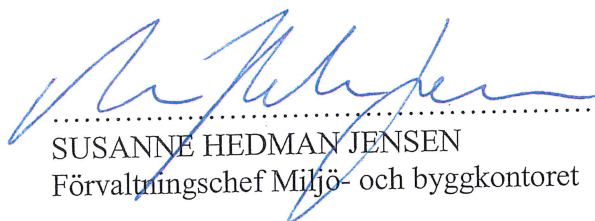
Förslag till beslut

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar att lämna följande yttrande:

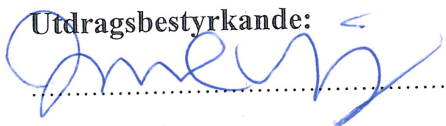
- Miljö- och byggnadsnämnden är positiva till att framtida begränsningar av mikroplaster i kosmetiska och kemiska produkter i första hand sker på EU-nivå istället för nationell nivå. Miljö- och byggnadsnämnden anser dock att nationella begränsningar kan komma att behövas om arbetet på EU-nivå inte leder framåt mot minskade utsläpp.
- Miljö- och byggnadsnämnden bedömer att det är viktigt att arbetet och ansvaret med att minska mikroplaster sker på en högre nivå än att det ligger på konsumenten.
- Miljö- och byggnadsnämnden bedömer att det är viktigt med utökad kunskap kring mikroplaster i slam, både från svenska reningsverk och från små avloppsanläggningar (mindre än 200 PE). Framförallt av anledningen att kunna tillåta återanvändning av slam till exempelvis gödsel på åkermark. Kunskap om både förekomst av mikroplaster samt mikroplasternas effekter på människors hälsa och miljön behövs.
- Miljö- och byggnadsnämnden är positiva till att delta i tillsynsprojekt eller informationskampanjer om det blir aktuellt i Kemikalieinspektionens arbete med att öka kunskapen om mikroplaster i kemiska produkter.
- Miljö- och byggnadsnämnden delar Kemikalieinspektionens bedömning om att det behövs en enhetlig definition av mikroplaster och gränsdragningar. Detta bör ske på EU-nivå eller internationellt.

Beslutande:

.....
LENA LUDVIGSSON-OLAFSEN
Ordförande Miljö- och byggnadsnämnden

.....
SUSANNE HEDMAN JENSEN
Förvaltningschef Miljö- och byggkontoret

Utdragsbestyrkande:

.....

Kopia till:

m.registrator@regeringskansliet.se och kopia till
jerker.forsell@regeringskansliet.se. Ange diarienummer M2018/00903/Ke och
Smedjebackens kommun i ämnesraden.
Akten

